

2017-10-05

VLL 1559-2017

2017-06-28

Ku2017/01534/DISK

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Nästa steg? - Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:60)

Sammanfattning

Västerbottens läns landsting instämmer i stort vad gäller det resonemang som förs i utredningen och de slutsatser som dras av detta. Det rör ett viktigt utvecklingsområde som behöver tydligare styrning och stimulans för att kunna ta nästa steg i syfte att nå målet om full delaktighet i samhället för de nationella minoriteterna.

Landstinget har såsom vårdhuvudman särskilt fokuserat på det avsnitt som rör hälso- och sjukvård, men också på de övergripande frågorna som rör det minoritetspolitiska området som helhet. Landstinget redogör här nedan för de synpunkter och förslag landstinget instämmer i och det landstinget särskilt önskar lyfta i vårt yttrande över utredningens förslag.

Allmänt

Landstinget instämmer i bedömningen att minoritetspolitiken mer än hittills behöver inriktas på överföringen av språk och kultur mellan generationerna, vilket innebär att språk- och kulturidentitet ges en särskild tyngd i det fortsatta arbetet. I synnerhet rör det språkvitalisering och ungas delaktighet och inflytande.

Den andra övergripande bedömningen är att minoritetspolitiken behöver integreras bättre i andra politikerområden för att inte riskera att bli ett "särintresse" som hamnar utanför det generella politiska reformarbetet som pågår kontinuerligt. Bra exempel på åtgärder för att motverka detta är förslaget i utredningen att lägga de nationella minoriteternas rättigheter inom förskola och äldreomsorg inom befintlig lagstiftning, det vill säga skollagen respektive socialtjänstlagen.

Förslaget att regeringen ska förstärka de nationella resurserna för uppföljning, samordning och främjande av minoritetspolitiken välkomnas och förutsätter att ansvariga huvudmän inom stat, landsting och kommun utvecklar en tydligare planering och uppföljning av sitt minoritetspolitiska arbete. Det innebär att landsting och kommuner också behöver utveckla sin dokumentation av sina minoritetspolitiska mål i handlingsplaner och riktlinjer som ingår i den reguljära planerings- och uppföljningsprocessen hos respektive huvudman.

2017-10-05

Statligt utvecklingsstöd

Landstinget välkomnar förslagen om förstärkt ekonomiskt stöd till de ideella organisationerna inom intresseområdet där det föreslås en fördubbling av bidragen enligt förordningen (2005:756) om statsbidrag till nationella minoriteter. Detta ger organisationerna långt bättre förutsättningar att i samråd föra sin dialog med de nationella, regionala och lokala myndigheterna, vilket förväntas av dem.

Utredningen behandlar även frågan som rör statsbidrag till kommuner och landsting i förvaltningsområdet och kommer fram till att det inte finns skäl att förändra den nuvarande ordningen. Detta förvånar oss då landstinget redan nu noterar en "rangordning" vad gäller vilka minoriteter som kommer i första hand och vilka som får klara sig utan statligt stöd. En grundförutsättning för en jämlik minoritetspolitik är att alla minoritetsgrupperna har samma förutsättningar, vilket exempelvis innebär likvärdig status vad gäller det statliga stödet. Det statliga stödet till kommuner och landsting bör därför utökas och innefatta alla minoritetsgrupper, helt i enlighet med lagens intentioner.

Hälso- och sjukvård

Utredningens bedömning är att de nationella minoriteternas rättigheter inte beaktas i tillräcklig utsträckning inom hälso- och sjukvården. Man noterar att kunskapsbristen främst utgörs av brist på språkkunskap och brist på kulturkompetens. Personal behöver få grundläggande kunskaper om nationella minoriteters livssituation och kultur för att kunna leva upp till kravet på god vård och hälsa på lika villkor.

Utredningen bedömer att hur skyldigheterna i lagen uppfylls begränsas av brist på språkkunnig personal hos huvudmännen och vill därför uppdra till myndigheter att utveckla uppdragsutbildningar och att pröva att komplettera relevanta yrkesexamina. Man föreslår också att det införs ett krav på kunskap inom vårdutbildningarna om de nationella minoriteternas hälsosituation samt om deras specifika behov i hälso- och sjukvården. Här begränsar sig utredningens förslag till yrkesgrupperna läkare och sjuksköterskor, vilket landstinget anser inte gynnar utvecklingen på ett optimalt sätt. Denna utveckling bör även gälla övriga yrkeskategorier. Med tanke på hälsosituationen hos målgrupperna bör personal som arbetar inom området psykisk ohälsa innefattas, exempelvis psykologer, kuratorer, psykoterapeuter.

Men det är samtidigt viktigt att notera att dessa åtgärder inte kommer att göra så starkt avtryck i vården. Det är ofta svårt att fullt ut tillgodose behovet av personal som behärskar minoritetsspråk i en stor organisation som hälso- och sjukvården utgör. Rättigheten att få tolkat på sitt minoritetsspråk efterfrågas endast sporadiskt, vilket försvårar beredskapen att tillgodose detta behov. Att erbjuda tolkmöjlighet anser landstinget är ett viktigt komplement, men ur ett patientsäkerhetsperspektiv bör dessa tolkar vara certifierade.

Landstinget instämmer i förslaget att nationella minoriteter lyfts fram särskilt i patientlagen och hälso- och sjukvårdslagen samt vad gäller utredningens förslag angående utökad uppdrag för vårdguiden-1177 där landstinget anser att mål och riktlinjer ska antas och följas upp, målen ska på begäran lämnas till uppföljande myndigheter samt på ett bättre sätt än hittills nå barn och unga för samråd och ökad delaktighet och inflytande.

2017-10-05

I uppdraget om samordning och uppföljning saknas fortfarande informationsbroschyrer tryckta på jiddish, vilket bör finnas på den samordnande myndigheten. Detta har påtalats vid ett flertal tillfällen sedan lagen trädde ikraft.

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING
Samverkansnämnden

Harriet Hedlund